

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 9/5/2023

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πρώτα από όλα ξεκινάμε τις συνεντεύξεις λέγοντας το όνομά σας.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Γιώργος Καλογιάννης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ωραία, πού και πότε γεννηθήκατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Στην Αθήνα το '54 τον Σεπτέμβριο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η καταγωγή σας είναι από την Αθήνα; Δηλαδή και οι δύο γονείς σας έχουν γεννηθεί εδώ;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, ο πατέρας μου είναι από Εύβοια, η μητέρα μου Κεφαλονιά. Αλλά γνωριστήκανε στην Αθήνα, παντρευτήκανε στην Αθήνα και προέκυψα και εγώ και η αδερφή μου στην Αθήνα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μόνο μία αδερφή έχετε, δεν έχετε άλλα αδέρφια;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, μία αδερφή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οι γονείς σας τι επάγγελμα κάνανε; Είχαν σπουδάσει;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ο πατέρας μου, ναι. Ήταν δάσκαλος σε δημοτικό σχολείο. Η μητέρα μου δεν δούλεψε ποτέ. Ήταν νοικοκυρά μια ζωή. Αλλά είχε τάση και αυτή για σπουδή. Είχε προσπαθήσει να μπει στην Ιατρική Σχολή. Δεν τα κατάφερε. Ήταν πολύ δύσκολα. Και έμεινε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πολύ ρηξικέλευθο για...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, για την εποχή εκείνη ήταν. Και μάλιστα όχι μόνο δεν είχε υποστήριξη από το σπίτι της τότε αλλά της λέγανε «Τι θες να σπουδάσεις;» και γυμνάσιο δεν θέλανε να την αφήσουν να τελειώσει. Και τέλειωσε το γυμνάσιο με τον τσαμπουκά της που λένε και πήγε να δώσει στην Ιατρική με τον τσαμπουκά της, χωρίς φροντιστήρια, χωρίς τίποτα. Τότε παίρνανε στην Ιατρική καμιά εκατοστή και ήταν η 120η. Δηλαδή είχε ικανότητες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οριακά δεν μπήκε.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι. Και χωρίς καμία βοήθεια, καμία προετοιμασία, φροντιστήριο και τέτοια. Αφού σου λέω και το γυμνάσιο... Μου έλεγε η μητέρα μου ότι η μάνα της, η γιαγιά μου δηλαδή, όταν έλεγε ο δάσκαλος να πάρει δύο τετράδια της έλεγε «Ωχ, και αυτός ο δάσκαλος ...Εδώ, μωρή, δεν μπορείς να γράψεις εδώ; Γραψ' τα εδώ, γραψ' τα εδώ». Επειδή η γιαγιά μου ήταν τελείως αγράμματη, ούτε Α' Δημοτικού δεν είχε πάει, μάλλον είχε πρόβλημα και δεν ήθελε να σπουδάσει ούτε η κόρη της. Η αδερφή της που ήταν λίγο μεγαλύτερη ήταν της ΣΤ' Δημοτικού. Αυτό η μητέρα μου. Ο πατέρας μου ήταν από πιο καλή οικογένεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτός ο πιο αποφασιστικός χαρακτήρας σε σχέση με τις σπουδές, με το σχολείο, με την εκπαίδευσή της που τη διεκδίκησε με έναν τρόπο η μητέρα σας, έβγαινε και σε άλλα κομμάτια του χαρακτήρα της;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, η μητέρα μου ήταν μία απλή λαϊκή κοπέλα της εποχής εκείνης. Αλλά ήταν, αν θες τη γνώμη μου, πολύ πάνω από το μέσο όρο. Δηλαδή πραγματικά έβγαινε, επειδή της άρεσε πολύ η μουσική, που το έχω πάρει και μου αρέσει και εμένα, ήταν πολύ ζωντανός άνθρωπος, κοινωνικός αλλά έπεσε σε άσχημη εποχή και σε πολύ συντηρητική οικογένεια και δεν την βοηθήσανε καθόλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πολιτικά οι γονείς σας πού έστεκαν; Είχανε μία συγκεκριμένη ιδεολογία που την υπερασπίστηκαν; Επειδή ήταν και ο Εμφύλιος Πόλεμος εκείνα τα χρόνια.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Λοιπόν εγώ, κατά αντιδιαστολή με όσα γράφουν εδώ, γεννήθηκα από την πλευρά των νικητών του Εμφυλίου Πολέμου. Δηλαδή εγώ μεγάλωσα ακούγοντας στην παιδική μου ηλικία «ευτυχώς που δεν ήρθαν οι κουμμουνιστές και τη γλυτώσαμε γιατί έτσι και νικούσαν αυτοί...»

Και μέχρι που μπήκα στη σχολή δεν είχα καθόλου πολιτικές πεποιθήσεις και γενικά μεγάλωσα ακούγοντας ότι «εμείς δεν έχουμε καμία σχέση, καμία θέση με την πολιτική και τους πολιτικούς. Κοιτάμε τη ζωή μας να γίνουμε χρήσιμοι άνθρωποι, να σπουδάσουμε, να κάνουμε την οικογένειά μας...»

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν αποστασιοποιημένοι δηλαδή.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Τελείως. Ήταν άνθρωποι της Εκκλησίας. Ιδίως της μητέρας μου η οικογένεια. Του πατέρα μου ήταν λίγο πιο πολιτικοποιημένοι, λίγο. Αλλά και αυτοί ήταν ότι «εμάς δεν μας νοιάζει καθόλου». Ο πατέρας μου τότε που σπούδαζε, γιατί ο πατέρας μας σπούδασε στην Κατοχή για δάσκαλος, ήταν στην ΕΠΟΝ για καναδυο χρόνια. Και εμένα μου το είπε όταν έπεσε η Χούντα. Μου λέει «Και εγώ ήμουν στην ΕΠΟΝ». Λέω «Ήσουν στην ΕΠΟΝ;», «Ναι», λέει. Και είχα μείνει. Δηλαδή ούτε πέρναγε από το μυαλό μου ότι... Νόμιζα ότι είναι πολύ συντηρητικός και ότι δεν έχει καμία πολιτική.

Έτσι μεγάλωσα εγώ, ότι με την πολιτική ούτε έχουμε καμία σχέση. Και άλλαξα ακριβώς από τότε που μπήκα στη σχολή, δηλαδή άρχισα να πολιτικοποιούμαι και εγώ. Βρήκα ότι έχουν δίκιο αυτοί οι άνθρωποι και ότι η σωστή στάση ζωής πρέπει να έχει κάποιες τέτοιες πολιτικές αντιλήψεις και όχι αυτό που πίστευα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αυτή όμως η ουδετερότητα σας άφησε ελεύθερο το πεδίο να επιλέξετε εσείς την πολιτική σας τοποθέτηση;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι. Κοίταξε να δεις, επειδή εγώ τους γονείς μου δεν τους χωνεύω και πολύ, δεν πάνε να λένε αυτοί «μην ασχολείσαι». Όταν μπήκα στη σχολή και όλοι τρέχανε εκεί, άρχισα να τρέχω και εγώ. Και μάλιστα η αποδοχή ότι ο άνθρωπος ο κανονικός είναι πολιτικοποιημένος μου πήρε γύρω στον ενάμιση μήνα. Για ενάμιση μήνα δηλαδή, αφού είχα μπει στη σχολή έλεγα «Μα αυτοί δεν έχουν να ασχοληθούν με τίποτα άλλο από την πολιτική;». Και μάλιστα ήταν Αριστεροί αυτοί.

Εγώ είχα μάθει ότι οι Αριστεροί είναι κάτι σαν διάολοι. Λέω «Μα, καλά, ασχολούνται με την πολιτική. Με αυτούς ασχολούνται από το πρωί μέχρι το βράδυ, με τον Μαρξ και τον Λένιν; Πού τα μάθανε όλα αυτά», λέω. Αλλά μετά από ενάμιση μήνα βρήκα ότι έχουν δίκιο, ότι πρέπει κανείς να έχει μία γνώμη.

Βέβαια αυτό μου δημιούργησε άλλους μελάδες. Τι γνώμη; Εγώ προδικτατορικά, που ήμουν παιδί βέβαια, ήξερα ότι είναι το Κέντρο, η Δεξιά και η Αριστερά. Και νόμιζα ότι σε όλες τις χώρες έτσι είναι. Πώς στο διάολο να πολιτικοποιηθώ; Ρε γαμώτι, άλλη σπαζοκεφαλιά τώρα.

Και τελικά μετά από μερικούς μήνες λέω μάλλον η Αριστερά έχει δίκιο. Μάλλον, πρέπει Αριστερός να γίνω και εγώ. Εντάξει. Και έγινα Αριστερός. Αλλά άλλη σπαζοκεφαλιά μετά. Τι Αριστερός να γίνω; Άλλοι λέγανε γίνε σοσιαλιστής, άλλοι κουμμουνιστής, είχαμε και τους Μασοϊκούς τότε. Τι στο διάολο; Πάλι από την αρχή δηλαδή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και ήταν και πολύ πιο δύσκολη η πληροφόρηση. Δεν είναι όπως τώρα που ξέρουμε τι πρεσβεύει.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κατ' αρχάς τότε ήταν απαγορευμένα πολλά πράγματα. Δηλαδή αυτά που σου λέω μόνο μέσα στις σχολές γινόντουσαν. Έξω να πεις ότι είσαι Αριστερός; Ξέρεις τι ξύλο;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ωραία. Να πάμε λίγο στη σχολική σας ζωή.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς ήταν τα σχολικά σας χρόνια; Πού πήγατε σχολείο;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Στον Νέο Κόσμο, εκεί που μέναμε. Και δημοτικό και γυμνάσιο. Κοίταξε, επειδή ο πατέρας μου ήταν δάσκαλος αλλά και η μητέρα μου διαβασμένη, είχα την έφεση προς τη μάθηση από μικρός. Δηλαδή το συζητάγανε οι γονείς μου αλλά και εμένα μου άρεσε. Με αποτέλεσμα να είμαι από τους καλούς μαθητές, στους τέσσερις καλύτερους της τάξης. Και από εκεί πήρα την απόφαση να σπουδάσω.

Και μου αρέσαν τα γράμματα, μου αρέσαν τα μαθήματα. Ήμουν επιμελής, που το απαιτούσαν και οι δάσκαλοι και στο σπίτι. Μου άρεσε όμως, δεν το έκανα δηλαδή με το ζόρι. Μου άρεσε και εμένα. Και όταν έφτασα σε μία ηλικία γύρω στα 15, λέω θα σπουδάσω και εγώ, θα προσπαθήσω να μπω σε ένα πανεπιστήμιο. Λέω πού να μπω; Πού να μπω; Και η πιο δύσκολη σχολή τότε ήταν το Πολυτεχνείο. Δεν ξέρω για τώρα. Και λέω εκεί θα πάω που είναι η πιο δύσκολη να δοκιμαστώ.

Και έγινε η επιλογή του Πολυτεχνείου και μπήκα στη Σχολή Τοπογράφων. Και όπως οι άλλοι συνάδελφοι δεν ξέραν τι είναι οι τοπογράφοι, ούτε εγώ ήξερα. Μπήκα, πού μπήκα, παιδιά; Με τις μονάδες που έγραψες μπαίνεις στους τοπογράφους. Εντάξει, τοπογράφους; Τοπογράφους. Και σπούδασα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Είχατε κάποιον καθηγητή που σας ενέπνευσε στα σχολικά σας χρόνια, που σας μεταλαμπάδευσε το πάθος του για την εκπαίδευση;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Λοιπόν, εγώ τους καθηγητές δεν τους χώνενα καθόλου όλους ανεξαιρέτως, ότι είναι μία ενιαία ομάδα αντιδραστική. Μας δέρνανε κιόλας. Αυτά ήταν... της εποχής.

Μόνο έναν καθηγητή είχα, φιλόλογο, έναν Μπενάκη που ήταν άντρας μίας Άννας Ψαρούδα – Μπενάκη που ήταν και βουλευτίνα με τη Δεξιά παλαιότερα. Αυτός είχε σπουδάσει στη Γερμανία και είχε έρθει στην Ελλάδα για να μπει στο Μουσείο το Αρχαιολογικό όπου και μπήκε τελικά αλλά μέχρι να διοριστεί για ένα διάστημα έκανε τον καθηγητή. Και τον είχα φιλόλογο στην Δ' Γυμνασίου (που δεν την τέλειωσαν όλοι). Αυτόν τον είχα σε εκτίμηση πάρα πολύ μεγάλη και αυτός με είχε σε εκτίμηση.

Αυτόν. Δηλαδή όχι μόνο εγώ, όλα τα παιδιά, γιατί μας έφερνε και μας έδειχνε, όχι βίντεο slides που ήταν τότε. Σου λέω τότε καθηγητής να κάνει τέτοιο πράγμα; Αφού κοιτάγανε να σε πλακώσουν στο ξύλο όλοι. Την ελληνική ταινία «Το ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο» την ξέρεις;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ε, αυτό. Δηλαδή έτσι ήταν η κατάσταση στα σχολεία. Θυμάμαι μάλιστα έναν που μας έκανε γαλλικά εκείνη την εποχή που μας έλεγε «εγώ πιστεύω στο ξύλο γιατί και εγώ με το ξύλο έγινα άνθρωπος». Δηλαδή χαστούκια. Αυτός και οι άλλοι κάνανε μπλόκο, όπως ήταν και ανέβαινε η σκάλα για να πάμε στην τάξη, δεξιά – αριστερά και περνάγαμε εμείς, κλακ – κλακ. Όλοι βαράγανε δηλαδή.

Κυρίως για τα μαλλιά. Τότε ήταν η λόξα τους γιατί είχε αρχίσει η μόδα με τα μακριά μαλλιά. Εμείς θέλαμε να αφήσουμε λίγο μακριά. «Όχι, να πας να κουρευτείς. Αύριο να είστε όλοι κουρεμένοι και θα γίνει έλεγχος». Το τι ξύλο έπεφτε. Δηλαδή «εσύ δεν κουρευήτηκες», κλακ – κλακ, δύο – τρία χαστούκια. Εγώ πάντα κουρευόμουν και τα γλίτωνα τα χαστούκια.

Αλλά ήθελα να αφήσω μαλλιά, τα οποία είπα όταν θα μπω θα αφήσω μαλλιά, ρε γαμώτι. Και όταν μπήκα στη σχολή άρχισαν και μου πέφτανε τα μαλλιά και δεν μπόρεσα γιατί μου πέσανε και έγινα καράφλα από 20 χρονών. 21 είχα μία καράφλα, δεν κρυβόταν με τίποτα. Ρε γαμώτι, λέω, και σε αυτό άτυχος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στην προετοιμασία σας για τις εξετάσεις.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, τις εισαγωγικές.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Για να μείτε στο Πολυτεχνείο είχατε κάποια βοήθεια; Φροντιστήριο;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, πήγαίνα στο Αθηναϊκό. Ήταν κάπου στην Πλατεία Κάνιγγος τότε. Μου άρεσε πάρα πολύ και όπως σου είπα μου άρεσαν τα γράμματα εμένα. Κάναμε εκεί μαθηματικά, τριγωνομετρία, φυσική, γεωμετρία, φυσική, χημεία. Και ήταν δύο ευχάριστα χρόνια για εμένα. Μου αρέσανε πολύ περισσότερο από το γυμνάσιο γιατί πραγματικά ήθελα να σπουδάσω.

Είχα την εντύπωση ότι ο σπουδαγμένος άνθρωπος γίνεται κάποιος στην κοινωνία. Ήταν οι αρχές μου τότε. Και μου άρεσε πάρα πολύ. Και είχα πολύ καλές σχέσεις μέσα στο φροντιστήριο και με τους καθηγητές και με τα παιδιά, σε αντιδιαστολή με το σχολείο που είχα πολύ κακή με όλους, τουλάχιστον με τους καθηγητές. Με τα παιδιά είχα με άλλους καλές, με άλλους κακές αλλά στο φροντιστήριο με όλους είχα καλές σχέσεις και τους καθηγητές και τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κρατάτε σχέσεις, επαφές;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Με αυτούς όχι, τώρα όχι. Γιατί μετά μπήκαμε, έχουμε κάποιες επαφές με αυτούς που σπουδάσαμε. Και με κάποιους μαθητές στο γυμνάσιο έχω ακόμα σπάνια, πού και πού. Δύο – τρία άτομα δηλαδή μου λένε ένα γεια ή ένα χρόνια πολλά στη γιορτή μου ή στη γιορτή τους, κάτι τέτοιο.

Αλλά όταν μπήκα εγώ στη σχολή κυριολεκτικά έριξα μαύρη πέτρα πίσω μου αρκετά συνειδητά. Λέω τώρα τελείωσε, είμαι φοιτητής, άστους αυτούς. Εντάξει, από εδώ είμαι εγώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Νέα ζωή.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κυριολεκτικά νέα ζωή.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ωραία. Πάμε λίγο σε αυτά τα χρόνια, τα πρώτα χρόνια.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Τα φοιτητικά;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, τα πρώτα σας φοιτητικά χρόνια. Με ποιους κάνατε παρέα, πού συχνάζατε, βγαίνατε; Περιγράψτε μας λίγο την καθημερινότητά σας.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Εκεί, εκτός από τα μαθήματα δηλαδή είχαμε πολύ καλές σχέσεις με όλα τα παιδιά. Δεν είχε αρχίσει η πολιτικοποίηση τότε ακόμα γιατί ήταν απαγορευμένα αυτά. Οπότε και οι πολιτικοποιημένοι δεν το λέγανε.

Κάναμε πάρα πολλές πολιτικές συζητήσεις βέβαια σε διάφορα σπίτια και είχαμε και μία ζωή, βγαίναμε σε κέντρα. Δεν ήταν οι ντισκοτέκ ακόμα τότε. Σε ταβέρνες, καφετέριες που τότε αρχίζανε. Και πάντως είχαμε μία πολύ θερμή και καλή σχέση με όλους τους φοιτητές που κρατάει ακόμα και για αυτό γίνεται και αυτή η κίνηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τα παρακολουθούσατε τα μαθήματα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, βέβαια, όλα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας άρεσαν;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι αλλά τα παρακολουθούσα γιατί είχα μπει εγώ με τη γυμνασιακή νοοτροπία ότι ο καλός μαθητής, άρα και ο καλός φοιτητής, δεν μπορεί παρά να πηγαίνει. Κοίταξε, εγώ όταν μπήκα στο Πολυτεχνείο, περίμενα ότι όπως στο γυμνάσιο που κάνουμε γραμμές και έρχεται ο γυμνασιάρχης, ότι το ίδιο θα κάνουμε και στο Πολυτεχνείο. Ότι θα μαζεύονται εκεί στην αυλή του Πολυτεχνείου και θα βγαίνει ο Πρύτανης και στην αρχή είχα εκπλαγεί. Λέω «Πού πάμε τώρα, παιδιά;», μου λένε «Στην αίθουσά για μάθημα», λέω «Δεν θα κάνουμε γραμμές;», «Όχι», μου λένε. Και είχα μείνει έτσι. Λέω δεν κάνουμε γραμμές εδώ; Αλλά αυτό κράτησε τρεις – τέσσερις ημέρες μόνο. Μετά τους δικαίωσα. Δηλαδή δίκιο είχαν και η βλακεία ήταν που μας βάζανε και κάναμε γραμμές στο σχολείο. Δεν μπορεί φοιτητές άνθρωποι να κάνουνε. Και ως εκ τούτου τα παρακολουθούσα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Με ποιους κάνατε παρέα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, εμείς έτυχε και ταιριάζαμε πολύ στο έτος μου και είχαμε γίνει μία μεγάλη παρέα τότε, η οποία διασπάστηκε μετά που άρχισε η πολιτικοποίηση, πολύ άσχημα, η κομματικοποίηση δηλαδή, πολύ άσχημα κατά τη γνώμη μου.

Το τι εκδρομές πηγαίναμε, το τι ταβέρνες, το τι βόλτες, το τι αυτά. Είχαν αρχίσει και παντρευόντουσαν μερικοί. Εγώ δεν είχα κάποια κοπέλα που να μου αρέσει, έτσι, σαν κοπέλα. Μετά μπήκα σε αυτό το θέμα. Δηλαδή όλα τα τέσσερα

χρόνια που σπουδάσαμε δεν μπόρεσα να βρω δρόμο προς τα εκεί. Οι πιο πολλοί πάντως απέξω φτιάξανε δεσμούς και παντρευτήκανε τότε που φτιάξανε, ας πούμε. Μέσα στη σχολή είχαμε φιλικές σχέσεις και με τα κορίτσια και εμείς τα αγόρια και ήμασταν πολύ φιλικές παρέες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θυμάστε κάποιο όνομα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Να σου πω δεκαπέντε. Ναι, να σου πω τους δύο που γράψαμε εδώ. Ο Φίλιππος ο Δημητριάδης και ο Δημητρακόπουλος ο Νίκος, ο Βλάσης Μετζέλος, Λιάπης. Αμα αρχίσω και λέω...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κρατάτε επαφές με αυτούς;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Εμείς τελευταία φορά είχαμε βρεθεί όταν κλείσαμε 50 χρόνια που μπήκαμε στο Πολυτεχνείο. Κάναμε μία συνάντηση, πήγαμε σε μία ταβέρνα φάγαμε. Με αρκετούς. Δηλαδή με αυτούς, ναι, μπορώ να πω με αρκετούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στο εστιατόριο πηγαίνατε της σχολής;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Πώς; Αμέ. Αμα με έκοβε η πείνα, πού θα πήγαινα. Και εκεί πηγαίναμε, ήταν ωραία, ήταν στον 5^ο όροφο εκεί πάνω. Κάποιος το είχε νοικιάσει και πήγαινα και έτρωγα εκεί και δίπλα ήταν και η αίθουσα που κάναμε γυμναστική και τα συνδύαζα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η πολιτικοποίηση η πιο έντονη και κατ' επέκταση και η κομματικοποίηση πότε ξεκίνησε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Για εμένα; Κοίταξε, εγώ όπως σου είπα, μπήκα εντελώς απολίτικος. Όταν άρχισαν αυτές οι κινητοποιήσεις εγώ έμενα με ανοιχτό το στόμα γιατί πριν από τα γεγονότα του Πολυτεχνείου ήταν τα γεγονότα της Νομικής τον Μάρτη του '73. Και θυμάμαι ότι είχα σε πάρα πολύ μεγάλη υπόληψη συνομήλικούς μου που βρήκανε το θάρρος και μπήκανε και φωνάζανε. Λέω πώς τα κάνουν όλα αυτά, ρε παιδί μου; Εγώ, έτρεμε το φυλλοκάρδι μου να πάω. Και δεν ήξερα κιόλας.

Αλλά θυμάμαι όταν τελείωνα το πρώτο έτος, το καλοκαίρι δηλαδή του '73, και δεν ήξερα τίποτα και είχα ένα αίσθημα μειονεκτικό που οι άλλοι ξέρανε, που είχανε κατεβάσει τον Μαρξ, τον Λένιν. Πού στο διάολο τα έμαθαν όλα αυτά; Εγώ ήμουν με τα μαθήματα του σχολείου ακόμα, με τη γεωμετρία, την τριγωνομετρία, αυτά.

Και είχα βρει μία φίλη μου, μία κοπέλα συμφοιτήτρια που είχα καταλάβει πως ήταν κάπως μπασμένη. Της λέω «Νίκη, ποιο βιβλίο να πάρω να διαβάσω τώρα το καλοκαίρι, ας πούμε για μαρξισμό για να μάθω και εγώ πέντε πράγματα;». Αυτή

είχε φοβηθεί λίγο γιατί φοβόντουσαν τότε, σου λέει τι είναι ο άλλος, γιατί με ρωτάει;

Γιατί αν μου έλεγε αυτή και εγώ πήγαινα και έλεγα ότι αυτή μου είπα αυτά, ένα χέρι ξύλο το είχε στο τσεπάκι τότε. Δεν τη γλίτωνε. Πάντως μου είπε «Πάρε “Βασικές αρχές της φιλοσοφίας του Πόλιτσεκ”». Ήταν ένας Γάλλος, Πόλιτσεκ τον λέγανε. Το είχανε διαβάσει όλοι αυτό το βιβλίο. Και το πήρα και πραγματικά στις διακοπές τις καλοκαιρινές, Ιούλιο – Αύγουστο δηλαδή του '73 το διάβασα και λέω: βρε, αυτά έλεγε ο Μαρξ; Και εδώ μας τον παρουσιάζανε σαν ληστή, σαν δολοφόνο, σαν... Ήταν και ο αντικομμουνισμός ο παλιός, ο ωμός τότε. Μου φανήκανε πολύ λογικά αυτά που διάβαζα. Αυτό είναι, λέω, ο μαρξισμός; Λέω, βρε γαμώτι, τέτοιο πρέπει να γίνω και εγώ. Και αυτό ήταν το βάπτισμα του πυρός για εμένα, έγινε ακριβώς το καλοκαίρι του '73 και μετά δύο – τρεις μήνες ...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η δικτατορία με την πίεση που ασκούσε εσάς σας επηρέασε; Ξέρουμε ότι είχε κάνει απαγορεύσεις σε βιβλία, σε τραγούδια, στη ζωή γενικά υπήρχαν πολλές απαγορεύσεις. Εσείς πώς το βιώνατε αυτό; Σας επηρέασαν;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, εγώ όπως σου είπα επειδή ακριβώς προερχόμουνα από τους «νικητές» του Εμφυλίου Πολέμου το έβρισκα απολύτως φυσιολογικό οι κομμουνιστές να μην βγάζουν βιβλία και εφημερίδες, αφού είναι αλήτες.

Και αυτή η πορεία ξεκίνησε να αλλάζει ακριβώς με την εισαγωγή μου στη σχολή και με την επαφή με τους άλλους συμφοιτητές που τους δικαίωνα σε οτιδήποτε. Λέω δίκιο είχαν (οι συμφοιτητές) και άδικο αυτοί που μας λέγανε όλα αυτά. Οπότε εγώ δεν τα βίωσα αυτά. Δηλαδή τις απαγορεύσεις. Δεν είχα να πάω να πάρω το τάδε βιβλίο. Ούτε ήξερα πού υπάρχουν. Εγώ το πρώτο βιβλίο που διάβασα σου λέω είναι το καλοκαίρι του '73 που ρώτησα μία κοπέλα που θεωρούσα ότι είναι μπασμένη στα πράγματα, εν πάση περιπτώσει.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Λοιπόν, σε σχέση με τους καθηγητές που είχατε στο Πολυτεχνείο, αρχικά ξεχωρίσατε κάποιον; Και επίσης τι στάση γενικώς κρατούσαν;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, εγώ όταν μπήκα στο Πολυτεχνείο είχα μία πολύ αρνητική ιδέα για τους καθηγητές που τη μετέφερα και αυτοί πλήρωσαν για τους καθηγητές του γυμνασίου. Δεν ήθελα ούτε να τους ξέρω. Λίγο – λίγο άλλαξε και αυτό βέβαια. Δεν περίμενα δηλαδή μία σχέση διαφορετική. Βέβαια στο Πολυτεχνείο δεν μας δέρνουν.

Θεωρούσα πολύ φυσιολογικό ότι αυτοί θα θέλουν να μας δέρνουν ή να μας περιόριζαν ή να μας απαγορεύουν. Και αυτό μου πήρε όλες μου τις σπουδές σχεδόν, ένα – δύο χρόνια, τρία χρόνια. Στο τρίτο έτος άρχισα εγώ να έχω μία πιο ανθρώπινη αντίληψη των καθηγητών. Και πραγματικά δεν περίμενα τίποτα από αυτούς, ούτε συζητούσα τίποτα.

Εγώ πήγα εκεί για να σπουδάσω. Κάνω τα μαθήματα, τις ασκήσεις, τα φροντιστήρια. Μετά από το τρίτο έτος είχα σχηματίσει την αντίληψη ότι και αυτοί είναι φυσιολογικοί άνθρωποι και μάλιστα προοδευτικοί σαν και εμάς. Δηλαδή εγώ θεωρούσα ότι εμείς, οι φοιτητές, είμαστε οι επαναστάτες και αυτοί είναι μία αντιδραστική μάζα όλοι τους. Έτσι το έβλεπα. Και αυτό πήρε δύο χρόνια για να αλλάξει, τρία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μας έχουνε πει πολλοί συμφοιτητές από μεγαλύτερα ή από μικρότερα έτη ότι τα κλαδικά αιτήματα που είχατε θέσει για την πενταετία στη σχολή ήταν μία κάλυψη για να εκφράσετε τα πολιτικά σας αιτήματα.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Έτσι έγινε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και εσείς έτσι το βιώνατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, εγώ δεν το βίωνα καθόλου. Τότε, οι πολιτικές μου αντιλήψεις ήταν μηδέν. Όταν λέμε μηδέν, μηδέν. Εγώ μπήκα στη σχολή και λέγανε η σχολή είναι τέσσερα χρόνια, γιατί να μην γίνει πέντε, όπως όλες οι άλλες; Ε, λέω δίκιο. Γιατί να μην γίνει πέντε; Έτσι μπήκα, δηλαδή την υποστήριξα την πενταετία και εγώ, για αυτόν τον λόγο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ως πενταετία δηλαδή, όχι για να εκφράσετε τη δυσαρέσκειά σας.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι. Κατ' αρχάς και αυτοί δεν τολμάγανε να πούνε ότι είναι πολιτικά κίνητρα πίσω από όλα αυτά. Και εγώ σκεφτόμουν με το μυαλό μου σαν ένας πρωτοετής φοιτητής τότε ότι, ρε παιδιά, αφού όλες οι σχολές είναι πέντε χρόνια, γιατί εμείς να είμαστε τέσσερα; Ριγμένοι είμαστε εμείς; Στο πηγάδι κατουρήσαμε, που λένε. Να γίνει πέντε. Δίκιο έχουν τα παιδιά που λένε και δη οι συνάδελφοι που λένε να γίνει πέντε. Δηλαδή η πολιτική, οι πολιτικές προεκτάσεις, ας πούμε, αυτού του γεγονότος ήταν μηδέν για εμένα. Ήταν καθαρά επαγγελματικές. Γιατί να είμαστε εμείς ριγμένοι;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το 1972 έγιναν εκλογές που εξέλεξαν ένα δημοκρατικό...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, στους τοπογράφους και στους χημικούς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Μας έχουν πει πολλοί ότι ένιωσαν ιδιαίτερη χαρά με αυτή την εξέλιξη. Βασικά δεν το πίστευαν.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσάς επειδή ακόμα δεν είχατε σχηματίσει πολιτική ιδεολογία, δεν σας επηρέασε.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Καθόλου. Εγώ χαμπάρι δεν πήρα. Κατ' αρχάς όταν γίνανε οι εκλογές εγώ 15-20 ημέρες ήμουν στη σχολή. Ούτε τις πήρα χαμπάρι. Και μετά λένε ότι σε εμάς τους τοπογράφους και οι χημικοί βγάλανε εκλεγμένο Διοικητικό Συμβούλιο και όχι διορισμένο. Με το μυαλό το λειψό πολιτικά λέω δίκιο έχουνε, γιατί να μην τους εκλέγουν και να σου λέει ο άλλος ότι...

Μάλιστα τους είχαν σε μαύρο πίνακα όλους αυτούς. Αυτός και αυτός και αυτός. Τότε βάζανε τον καλύτερο φοιτητή ότι θα είναι πρόεδρος, αυτός υποχρεωτικά λίγο – πολύ. Και η Σχολή Τοπογράφων και η Σχολή Χημικών: όχι, λέει, θα κάνουμε εκλογές και θα βγάλουμε εκλεγμένο συμβούλιο. Και βγάλανε. Και σε άλλες σχολές πήγαν να κάνουν και δεν μπορέσανε. Ήταν οι δύο μοναδικές σχολές σε όλη την Ελλάδα. Που εγώ το έβρισκα απολύτως δικαιολογημένο και δικαιωμένο με το μυαλό μου όμως, χωρίς καμία πολιτική πράξη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, ότι αυτό είναι το δίκαιο, ας πούμε, αλλά όχι πολιτικά ότι το συμεριζόσασταν.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι. Το δίκαιο είναι, είμαστε ακαδημαϊκοί πολίτες, να βγάζουμε τον πρόεδρό μας και όχι να μας λένε θα έχεις πρόεδρο τον τάδε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αν γινόντουσαν εκλογές και με κάποιο τρόπο στήνονταν οι εκλογές και έβγαινε πάλι με έναν δίκαιο τρόπο, ας πούμε, αφού θα γινόταν μέσω εκλογών, ένα δικτατορικό συμβούλιο, εσείς θα θεωρούσατε ότι και πάλι είναι δίκαιο το πώς συνέβη;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Είναι πολύ δύσκολη η ερώτηση. Για τότε, ναι, πραγματικά δεν με ενδιαφέρει καθόλου γιατί ήμουν στην πλήρη απολιτικοποίηση. Δηλαδή δεν πάει να είναι όποιος και να είναι. Τι με νοιάζει εμένα; Εγώ ήρθα εδώ για να σπουδάσω. Τώρα αν αυτός θέλει να πάρει καρέκλες, και αντίστροφα για όλους, και θέλει να γίνει πρόεδρος και τσακώνεται γιατί η διοίκηση της σχολής λέει, η κυβέρνηση λέει δεν θα γίνεις εσύ πρόεδρος αλλά ο δικός μου ο τάδε, τι με νοιάζει εμένα;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν καθαρά δηλαδή, σας ένοιαζαν οι σπουδές.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι. Έτσι είχα διαπαιδαγωγηθεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ότι η πολιτική είναι μία βλακεία και μισή. Και ο συνδικαλισμός.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σχέσεις με τους Χημικούς Μηχανικούς είχατε εσείς;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Προσωπικά;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι. Γιατί είχαμε πολύ λίγα κοινά μαθήματα. Ήταν άλλη σχολή αυτή. Εμείς ήμασταν με τους Πολιτικούς Μηχανικούς και τους Αρχιτέκτονες στα πιο πολλά. Και ως εκ τούτου πολύ λίγες σχέσεις είχα με αυτά τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ωραία. Τον Φεβρουάριο του 1973 έγινε η σύλληψη του Ρεβελάκη. Τον γνωρίζετε φαντάζομαι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, βέβαια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς το ζήσατε αυτό; Το θυμάστε το περιστατικό;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Το περιστατικό όχι, αλλά από διηγήσεις. Πιάσανε τον Νίκο, τον δείρανε και μάλιστα τρελάθηκε το παιδί ακριβώς επειδή τον δείρανε στην Ασφάλεια. Εγώ ήμουν 100% με το μέρος των φοιτητών, ότι είναι μία άδικη ενέργεια, δεν έπρεπε να έχει γίνει ποτέ. Είναι ντροπή η αστυνομία να δέρνει, μόνο και μόνο επειδή ζητάγανε να γίνουν εκλογές και μία αίθουσα για να κάνουν συνέλευση. Δηλαδή είχα περάσει 100% με το μέρος των φοιτητών τότε.

Αλλά εγώ έτσι το έβλεπα τότε. Δηλαδή εμείς σαν ακαδημαϊκοί πολίτες είμαστε αρκετά ώριμοι και αρκετά έξυπνοι για να κάνουμε εκλογές και να βγάλουμε πέντε ανθρώπους και όχι να έρχεται ο άλλος και να σου λέει: θα έχεις αυτόν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Επίσης τον Φεβρουάριο του 1973 στις 14 του μήνα έγινε η πρώτη κατάληψη του Πολυτεχνείου. Εσείς ήσασταν στη σχολή τότε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ούτε την πήρα χαμπάρι. Και τώρα δεν τη θυμάμαι καθόλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς και δεν τη θυμάστε αφού παρακολουθούσατε τα μαθήματα; Θέλω να πω δεν έγινε; δεν μπήκε η αστυνομία μέσα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Νομίζω όχι, δεν πήρα είδηση τίποτα εγώ. Σου λέω σαν γεγονός το διάβασα που το γράφανε εδώ. Ούτε το θυμάμαι ότι κάνανε καταλήψεις στο Πολυτεχνείο τότε. Θυμάμαι τον Μάρτιο που κάνανε στη Νομική.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι θυμάστε σε σχέση με αυτό;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κατέβηκα κάτω για να πάω στη σχολή μάλλον και ήταν μέσα στη Νομική και φωνάζανε, εγώ πέρναγα απέξω και τους έβλεπα βέβαια, ότι είναι μία πάρα πολύ

θαρραλέα κίνηση. Μπράβο, λέω, στα παιδιά που είχαν το θάρρος και μπήκαν εκεί. Και αν μπούνε και τους πλακώσουν στο ξύλο τα ματ, τι θα κάνουν αυτοί;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Φοβηθήκατε εσείς;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, γιατί εγώ ούτε μπήκα. Απέξω πέρναγα. Τότε δεν είχα πολιτικοποιηθεί καθόλου, ούτε σχεδίαζα να μπω και να κάνω. Αλλά ήμουν 100% με το μέρος τους, ότι είναι μία πολύ αξιόλογη πράξη, πολύ ηρωική πράξη, πολύ δίκαια πράξη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Και είχαν ανέβει πολύ στα μάτια μου, το κύρος δηλαδή ότι για να βρουν το θάρρος, να μπουν εκεί μέσα και να φωνάζουν είναι άνθρωποι πρώτης κατηγορίας αυτοί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Στον κύκλο σας είχατε άτομα που στρατεύτηκαν;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, ο Αλαβάνος πρώτος και καλύτερος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς δεν στρατευτήκατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Εγώ όχι γιατί ήμουν μικρός τότε. Εγώ κανονικά '74-'75 θα πήγαινα φαντάρος. Αυτοί είχαν πάρει αναβολή και τους στρατεύσανε μερικούς. Πάντως το έριξα σαν μία εντελώς άδικη κίνηση μίας κυβέρνησης. Δεν έπρεπε να το κάνει καθόλου. Ήμουν 100% με το μέρος των φοιτητών. Και ότι ακριβώς για να ανακόψει το φοιτητικό κίνημα βρήκαν αυτή τη μέθοδο, σου λέει θα μαζέψω καμιά δεκαπενταριά και οι άλλοι τι θα κάνουν μετά; Και για εκφοβισμό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μας είπατε ότι το καλοκαίρι του 1973 ξεκινήσατε να υποστηρίζετε τη μαρξιστική θεωρία.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αφού έγινε η αλλαγή για το Σύνταγμα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Του Παπαδόπουλου;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, το δημοψήφισμα. Αυτό το θυμάστε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς το βιώσατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Εγώ το βίωσα ότι μία βλακεία που κάνει ο Παπαδόπουλος για να μπορέσει να κρατηθεί στην εξουσία. Βλάκας είναι, βλακείες θα κάνει. Τότε είχα γίνει αντιχουντικός 100% και είχα αποκτήσει μία κάποια αριστερή συνείδηση και ιδεολογία και εξακολούθησα να το βλέπω σαν κάτι σχετικά ξένο. Ότι δεν ανακατεύομαι, δεν με αγγίζει εμένα. Τώρα αυτός τι παιχνίδια κάνει εκεί πάνω για το κίνημα του ναυτικού, που είχαν πάρει ένα πλοίο και είχανε πάει στην Ιταλία. Μπράβο, καλά κάνανε αλλά δεν με νοιάζει εμένα. Και αυτοί αξιωματικοί είναι, χουντικοί θα είναι. Τώρα τι παιχνίδια παίζουν μεταξύ τους, ξέρω εγώ;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αρα καταλάβατε ότι αυτή η φιλελευθεροποίηση της δικτατορίας ήταν...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Μούσι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, στημένη.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Μερικοί καταλάβαιναν πια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Να πάμε λίγο στο τριήμερο των γεγονότων;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Να πάμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θέλετε να το πάρετε μόνος σας πώς ξεκίνησαν αυτές οι τρεις ημέρες και πώς ολοκληρώθηκαν;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Θα σας απογοητεύσω λιγάκι γιατί εγώ δεν έχω ηρωικές ενέργειες κάνει. Λοιπόν, εγώ, όπως σου είπα, ήμουν αντιχουντικός βέβαια. Μόλις είχα γίνει και Αριστερός στο μυαλό μου τότε το καλοκαίρι. Λοιπόν, θυμάμαι ότι ήμουν με γρίπη στο κρεβάτι. Σηκώθηκα από το κρεβάτι. Ούτε είχα πάρει χαμπάρι τι γίνεται έξω. Και είχαμε μάθημα στον Ζωγράφου. Παίρνω το λεωφορείο, ανεβαίνω Ζωγράφου. Βρίσκω εκεί μία συμφοιτήτριά μου. «Δεν έχει μάθημα», μου λέει, «Δεν γίνεται γιατί είναι κάτω στο Πολυτεχνείο και φωνάζουνε, κάνουνε», «Ναι;», λέω, «Ναι» μου λέει. Τι να κάνω; Ήταν 5:00 η ώρα. Τι να κάνω; Ας κατέβω κάτω και εγώ.

Κατεβαίνω κάτω στο κεντρικό κτίριο. Εκεί φωνάσαμε, βγάσαμε τα αποθημένα μας, «Κάτω ο Παπαδόπουλος», «Κάτω η Χούντα». Μπήκα και εγώ μέσα, φώναζα. Μετά ένα δίωρο – τριώρο είχαν πάρει την απόφαση να κλειστούμε μέσα. Είχαν βγάλει μία επιτροπή κατάληψης και λέει θα κλειστούμε. Εγώ τους δικαιολογούσα. Ήμουν 100% με το μέρος τους. Καλά κάνανε τα παιδιά αλλά αυτοί ξέρανε, εγώ πού να ξέρω; Ήταν πάρα πολλοί ... Και επειδή ήμουν πάρα

πολύ κουρασμένος και από τη γρίπη λέω πάω σπίτι να κοιμηθώ και πήγα σπίτι το πρώτο βράδυ.

Την άλλη μέρα ξυπνάω. Μου λένε «Είναι ακόμα μέσα». Λέω «Ακόμα είναι; Δεν πήγαν σπίτι τους όλη νύχτα;». Λέω θα κατέβω και εγώ. Πήγα πάλι κάτω. Έμεινα όλη μέρα στο Πολυτεχνείο. Κάτι φωνάζανε. Είχανε κάτι επιτροπές κατάληψης τότε.

Και αυτό που με συγκίνησε πάρα πολύ τότε, εγώ ήμουν στο κτίριο Γκίνη, αν το ξέρεις, που βλέπει στη Στουρνάρα. Τα πιο πολλά μαθήματα εκεί τα κάναμε. Είχα μπει μέσα και ήμουν σε ένα παράθυρο που έβλεπε στη Στουρνάρα και πέρναγε κόσμος απέξω και τι λεφτά μας δίνανε, τι σοκολάτες, τι γλυκά, «Μπράβο, παιδιά». Δηλαδή αυτό ήταν ο ενθουσιασμός του κόσμου και η συμπαράσταση, αυτό που βίωσα εγώ πιο πολύ τότε. Μπράβο λέω.

Και μάλιστα, να σου πω και κάτι άλλο, γιατί τότε είχαμε κάνει και επιτροπή κατάληψης να κάνουμε φαγιά, το φαγητό να φροντίσουμε. Και ήταν κάτι μεγάλα τραπέζια γεμάτα σοκολάτες γιατί τα πέταγε ο κόσμος, «πάρτε σοκολάτες, πάρτε καραμέλες». Και ερχόντουσαν μαθητές και μας κοίταγαν «Τι να κάνουμε; Τι να κάνουμε;». Τους λέω «Παιδιά, ξυραφάκια για να ξυριστούμε δεν έχουμε». Και πήγανε και αδειάσανε όλα τα περίπτερα, πάρε ξυραφάκια, πάρε ξυραφάκια. Μα τι να τα κάνουμε; Και θυμάμαι τότε ότι είχα μία σοκολάτα από εδώ, μία καραμέλα από εκεί. Σε κάθε τσέπη από μία καραμέλα. Ένα τραπέζι σαν και αυτό και πιο μεγάλο γεμάτο γάλατα, ψωμί, μακαρόνια.. Ο κόσμος και όχι μόνο οι μαθητές στο φροντιστήριο αλλά και άλλοι που περνούσαν «Μπράβο, παιδιά. Καλά κάνετε. Κρατήστε». Συνέχεια, συνέχεια αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς νιώθατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Πολύ υπερήφανος και πολύ δικαιωμένος τότε. Δηλαδή για εμένα αυτή ήταν η κεντρική συμμετοχή μου. Αυτή ήταν. Και το βράδυ λέω θα μείνω και εγώ μέσα. Παίρνω στο σπίτι από ένα τηλέφωνο, είχε κάποια τηλέφωνα εκεί, τους λέω «Μάνα, θα μείνω μέσα». «Εντάξει», μου λέει. Δεν πολυθέλανε οι γονείς μου αλλά δεν πα να λέει, εγώ θα μείνω.

Τέλος πάντων, και πήγε 00:00 – 01:00 η ώρα και λέω, ρε γαμώτι, που θα κοιμηθώ; Είχα αρχίσει και νύσταζα. Και είχα πάει στη Σχολή Αρχιτεκτόνων και είχε κάτι μεγάλα σχεδιαστήρια. Βρήκα ένα σχεδιαστήριο, ξάπλωσα επάνω, σε άλλα σχεδιαστήρια ήταν ξαπλωμένοι και άλλοι. Για αυτό σου λέω, δεν είναι και πολύ ηρωικά...

Και μετά όταν πήγε 2:00 – 3:00 η ώρα, 4:00, με πονάγαν όλα τα κόκκαλα. Δεν ξέρω αν έχεις κοιμηθεί σε κρύο. Σε πονάνε όλα τα κόκκαλα. Γαμώτο, να κάνω έτσι, με πόνανε από εδώ, να κάνω έτσι, με πόνανε από εκεί. Σκληρό το σχεδιαστήριο. Γαμώτο, τι ήθελα και έκατσα. Για αυτό σου λέω, δεν ήταν και πολύ ηρωικό όταν μπήκαμε.

Εν πάση περιπτώσει, κουτσά – στραβά ξημέρωσε η μέρα, η δεύτερη ημέρα. Εγώ ήμουν και από τη γρίπη ακόμα ζαλισμένος. Λέω δεν σηκώνω. Αλλά ήταν η εκτίμησή μου ότι είχε πάει 9:00 – 10:00 η ώρα, ότι μύριζε μπαρούτι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Την τρίτη ημέρα τώρα, έτσι; Στις 17.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, 17 το πρωί μπήκε το τανκς. 16 ήταν. 16 ξύπνησα. 15 προς 16 έμεινα μέσα. 16 ξύπνησα. Και επειδή ήμουν και πολύ κουρασμένος που δεν είχα κοιμηθεί στην ουσία, ήμουν και από τη γρίπη, λέω, θα πάω σπίτι και θα ξανακατέβω αύριο.

Το αύριο βέβαια δεν υπήρξε ποτέ γιατί μπήκε το τανκς. Εγώ είχα φύγει εν τω μεταξύ. Κατέβηκα πάλι το απόγευμα αλλά είχαν κλείσει πια τις πόρτες του Πολυτεχνείου. Δεν αφήνανε να μούνε. Οι φοιτητές δηλαδή δεν αφήνανε για να μην μούνε προβοκάτορες. Ρίχνανε δακρυγόνα. Είχαν αρχίσει και δέρνανε. Και θυμάμαι τότε πάλι πήρα τηλέφωνο σπίτι γιατί είχε σταματήσει και η συγκοινωνία. Είχε αυτοκίνητο όμως ο πατέρας μου. Του λέω «Μπαμπά, είμαι σε μία οδό, Μπουμπουλίνας, κάπου εκεί. Θα περάσεις; Μπορείς να κατέβεις με το αυτοκίνητο να με πάρεις;». Και κατέβηκε, με πήρε και πήγαμε σπίτι και κοιμήθηκα με την προοπτική ότι την άλλη μέρα το πρωί εγώ θα κατέβω κάτω οπωσδήποτε.

Αλλά δεν με παίρνει δεύτερη βραδιά συνέχεια να κοιμηθώ μέσα γιατί είχα κλατάρει από την πρώτη βραδιά. Αλλά δεν υπήρξε δεύτερη βραδιά. Είχαν μπει τα τανκς. Για αυτό δεν τα έζησα. Δηλαδή αυτά που λένε τα παιδιά ότι μπήκανε τα τανκς, μπήκαν και τους δέρνανε. Βέβαια το είχα ακούσει και εγώ από πολλούς ότι η αστυνομία χτύπαγε και ο στρατός είχε μία πιο καλή παρουσία, τους έλεγε «Παιδιά, πηγαίντε από εκεί, πηγαίντε από εδώ». Και μου λένε αυτοί οι αστυνομικοί είναι, λέει, μας λιανίσανε, μου λέγανε. Και δεν τα έζησα αυτά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Έχω να σας κάνω κάποιες ερωτήσεις για αυτά που είπατε.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Βεβαίως.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Λοιπόν, την νύχτα που κοιμηθήκατε στο Πολυτεχνείο είπατε ότι στα διπλανά «κρεβάτια», ας πούμε...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, στο σχεδιαστήριο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, ήταν και άλλοι φοιτητές.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ε, βέβαια. Πού θα κοιμόμασταν;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Συζητήσατε μεταξύ σας κάτι;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, κοιμόμασταν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τίποτα δεν ειπώθηκε.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Δεν τους ήξερα κιόλας, όχι, δεν τους ήξερα και είχε πάει 2:00 το πρωί, 1:00 – 2:00. Και προσπαθούσα να κοιμηθώ, κρύωνα και μόνο όρεξη για κουβέντα δεν είχα εγώ, αλλά και οι άλλοι κοιμόντουσαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Την επόμενη ημέρα που είπατε ότι μύριζε μπαρούτι, άρα καταλαβαίνατε ότι κάτι θα συμβεί, αυτό από πού το νιώθατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Από την όλη περιρρέουσα ατμόσφαιρα που λένε. Δηλαδή καθώς βγήκα έξω η αστυνομία είχε κλείσει την Πατησίων, είχαν ανάψει φωτιές σε διάφορα σημεία για να φεύγουν τα δακρυγόνα. Ο κόσμος ήταν και φώναζε...

Α, να σου πω και κάτι άλλο από την προηγούμενη ημέρα που ήμουν μέσα που περνάγαμε τα τρόλεϊ μπροστά από το Πολυτεχνείο και εμείς γράφαμε προκήρυξη και τα ρίχναμε από τα παράθυρα. Εκεί ήμουν εγώ και έριχνα από τα παράθυρα μερικές φορές και έγγραφα μερικές προκηρύξεις. Καλά, τις προκηρύξεις τις γράφανε μέσα και τις προωθούσαμε έξω μετά.

Και πάντως αυτό που ρώτησε ότι μύριζε μπαρούτι, αυτό ήταν, δηλαδή ότι η περιρρέουσα, με το που έβγαινες έξω είχες την αίσθηση ότι, ρε παιδιά, σαν κάτι να άλλαξε εδώ, κάτι θα γίνει. Καλά, εγώ πήγα σπίτι, όπως σου είπα, γιατί δεν άντεχα πια. Αυτός ήταν ο μοναδικός λόγος, όχι ότι είχα κάποιο άλλο λόγο ή είχα φοβηθεί αλλά δεν άντεχα πια. Λέω να πάω να κοιμηθώ δύο – τρεις ώρες και ξανακατέβηκα το απόγευμα αλλά είχαν κλείσει πια, δεν μπορούσα να μπω μέσα. Και λέω καλά πάω να κοιμηθώ σπίτι, να ξεκουραστώ καλά και θα κατέβω αύριο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι. Στην πορεία για το σπίτι σας που ήρθε ο πατέρας σας να σας πάρει, είχε κίνηση στους δρόμους;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ήταν άδειοι οι δρόμοι;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ως επί το πλείστον άδειοι. Αστυνομία σε πολλά σημεία που ρίχναμε στον αέρα με δακρυγόνα και σφαίρες βέβαια. Εμείς πήγαμε κάπου, γιατί εγώ έμενα Κουκάκι και μένω ακόμα, και πήγαμε κάτω από την Ακρόπολη, κάτω από Φιλοπάππου, από εκεί γύρω – γύρω, ένας δρόμος βρέθηκε ανοιχτός και πήγαμε εκεί. Αλλά πάντως έβλεπα σε πολλές γωνίες αστυνομικούς οπλισμένους που βεβαίως ως επί το πλείστον στον αέρα ή ρίχναμε δακρυγόνα πάλι στον αέρα. Ήταν 20:00-21:00 η ώρα το βράδυ; 19:00, 20:00, 21:00, κάπου εκεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Δεν σας έκαναν κάποιο έλεγχο;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Δεν θυμάμαι να έτυχε να μας κάνανε έλεγχο. Πάντως κυκλοφορούσανε λίγα αμάξια. Ήταν μικρή η κυκλοφορία γιατί είχε φοβηθεί ο κόσμος.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εσείς σε αυτή την πορεία προς το σπίτι σας που βλέπατε όπλα, βλέπατε δακρυγόνα, σφαίρες, φοβηθήκατε καθόλου;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Μπα. Το είχα πάρει απήφιστα. Κοίταξε, δεν πυροβολούσαν τον κόσμο, ρίχνανε στον αέρα. Οπότε λέω εμείς πάμε με το αυτοκίνητο. Δηλαδή αν έβλεπα να σημαδεύανε και να βαράνε κάποια άλλα αυτοκίνητα, ίσως και να φοβόμουνα. Αλλά αφού τους έβλεπα να βαράνε, ας βαράνε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Κατάλαβα.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Είναι και κοντά, Κουκάκι – κέντρο είναι κοντά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Οπότε δεν βιώσατε το τανκ.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θα θέλατε να το είχατε βιώσει;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Όχι.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, είχα πάρα πολλές διηγήσεις από άλλα παιδιά και αυτούς που γράφουν εδώ, που μπήκαν τα τανκς, που αυτό. Ήμουν 100% με τη μεριά των φοιτητών ότι είναι δίκαιο και ηρωικό αυτό που κάνουνε και μπράβο στα παιδιά αλλά το ότι δεν συμμετείχα εγώ από συγκυρίες δεν με ένοιαξε. Έτυχε και έτσι έγινε. Και εγώ είχα την απόλυτη βεβαιότητα ότι αύριο θα κατέβω κάτω πάλι αλλά δεν κατέβηκα αφού είχαν γίνει τα γεγονότα πια.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Την επόμενη ημέρα μιλήσατε με συμφοιτητές σας;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, από το τηλέφωνο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας μετέφεραν το κλίμα του τι είχε συμβεί;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, βέβαια, βέβαια. Αρκετοί που συμμετείχαν, μου το είπαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ξαφνιαστήκατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, γιατί εγώ ήμουν απόλυτα σίγουρος ότι κάτι τέτοιο θα έγινε. Αφού αρχίσαν να πλακώνονται στο ξύλο. Αυτοί πλακώνονταν στο ξύλο συνέχεια. Τώρα εγώ τη γλύτωνα από συγκυρίες, όπως σου είπα. Αυτοί αφού ήταν εκεί θα φάγανε και μερικές, δεν θα φάγανε; Αφού το ξύλο ήταν στην ημερήσια διάταξη τότε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μετά έγινε το πραξικόπημα του Ιωαννίδη.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πώς νιώσατε σε σχέση με αυτό;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Πάρα πολύ άσχημα. Δηλαδή περίμενα ότι θα πέσει ο Παπαδόπουλος και θα ακολουθήσει μία λύση πιο ομαλή, ας πούμε. Και θυμάμαι τότε, γιατί είχαν απαγορεύσει την κυκλοφορία και είχαμε ανέβει στην ταράτσα της πολυκατοικίας και χαζεύαμε και είχε ανέβει και μία άλλη κοπέλα μεγαλύτερη από εμένα που έμενε στην πολυκατοικία και αυτή. Και θυμάμαι ότι έλεγε «Αυτό δεν έπρεπε να γίνει. Δεν είναι σωστό. Δεν είναι ωραίο». Εγώ απολύτως συμφωνούσα μαζί της. Δεν ήξερα ότι είναι αντιχουντική και αυτή γιατί κρυβόντουσαν, όπως σου είπα. Απολύτως δίκαια, την είχα δικαιώσει. Λέω μπράβο της. Είχα την αίσθηση ότι αυτή κάτι παραπάνω ξέρει από εμένα που δεν ξέρω τίποτα, που είμαι απολιτικός, είχα αρχίσει να πολιτικοποιούμαι τότε.

Δηλαδή κατ' εμένα άλλαξε ο Μανωλιός και έβαλε τα ρούχα του αλλιώς που λέμε. Δηλαδή έφυγε ο Παπαδόπουλος, ήρθε ο Ιωαννίδης που είναι τρις χειρότερος βέβαια. Αυτή την εκτίμηση είχα και εγώ. Τώρα γιατί τσακωθήκανε και ξέρω εγώ τι κάνανε αυτοί εκεί πάνω; Αυτή ήταν η στάση μου για όλες τις πολιτικές παρατάξεις. Τσακωθήκανε και ήρθε και ο χειρότερος δηλαδή. Αντί να έρθει κανένας καλύτερος, ήρθε το καθίκι. Που ο Ιωαννίδης μας είχε στενάξει δηλαδή. Η Χούντα του Ιωαννίδη ήταν πολύ χειρότερη.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πότε τελειώσατε εσείς το Πολυτεχνείο;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Τον Γενάρη του '77 πήρα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Μετά; Εξασκήσατε το επάγγελμα;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Μετά πήγα φαντάρος που τότε ήταν δυόμισι χρόνια. Μετά, βέβαια. Αλλά ήταν ένα επάγγελμα που ποτέ δεν το συμπάθησα ιδιαίτερα, δεν μου άρεσε. Είχε πάρα πολύ ποδαρόδρομο. Και με την πρώτη ευκαιρία την κοπάνησα από το επάγγελμα και έφυγα. Όλη τη δεκαετία του '80 βασικά δούλεψα τοπογράφος, μέχρι αρχές

δεκαετίας του '90. Το τι λιμάνια έχω περάσει, το τι δρόμους, το τι ποταμάκια, το τι συρματοπλέγματα. Λέω μα για αυτό σπούδασα, ρε γαμώτο; Για να ανεβαίνω; Θυμάμαι μία φορά στο Σαλάντι, αν το ξέρεις, είναι κάπου στην Αργολίδα. Α, το ξέρεις. Χειμώνας, Φεβρουάριος ήταν και μετράγαμε σε μία πλαγιά κι ήταν ένας βοσκός με τέσσερα – πέντε πρόβατα και εμείς μετράγαμε. Λέω για αυτό σπούδασα, ρε γαμώτι; Αφού μόνο βοσκοί είναι εδώ και εμείς. Εγώ σπούδασα υποτίθεται για να κάνω μία δουλειά καλύτερη, για να έχω μία ζωή καλύτερη, όχι για να ανεβαίνω σε όλα τα αλώνια και αυτά.

Άσε που έβρεχε και μάζευα τα όργανα. Τρεχάλα. Όχι γιατί λυπόντουσαν εμάς, γιατί λυπόντουσαν τα όργανα. Γιατί έτσι και παίρνανε νερό, χαλάγανε. Πάμε στο αυτοκίνητο. Μετά σταμάτησε. Ανέβα πάλι στη ραχούλα 200-300 μέτρα. Μετά ξαναβρέχει, πάλι στο αυτοκίνητο. Κάτι τέτοια ήταν και δεν το συμπάθησα...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι θα θέλατε να γίνετε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Σάμπως ξέρω; Ειλικρινά δεν ξέρω. Στον επαγγελματικό τομέα είμαι πιστεύω μία πλήρης αποτυχία. Ποτέ δεν ήξερα. Έκανα αυτή τη δουλειά, αφού αυτό έτυχε και σπούδασα. Όπως λένε και οι συνάδελφοι, αφού αυτό σπούδασες, αυτό έκανες.

Μετά είχα πάει σε μία εταιρεία κούριερ, που είναι ακόμα. Εκεί είχα μείνει τέσσερα – πέντε χρόνια. Δούλευα στο αρχείο τότε. Όλες τις αποστολές, από Αθήνα προς όλες τις πόλεις της επαρχίας και από διάφορες πόλεις της επαρχίας προς Αθήνα που ήταν γύρω στις 6.000 τις έβαζα Αθήνα – Λάρισα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, Αθήνα – Καβάλα. Μετά Καβάλα – Αθήνα, Καβάλα προς Αθήνα. Και μετά μου φέρνανε ένα χαρτί τέτοιο τα λάθη της ημέρας. Δηλαδή διάφορες αποστολές που δεν είχαν πάει...

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Εκεί που έπρεπε.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Ή καθόλου, που παραπονιόντουσαν. Και εγώ έπρεπε, επειδή εκεί πέρα υπόγραφε αυτός που παραλάμβανε ή που έδινε, υπόγραφε και έβαζε ημερομηνία και ώρα, έψαχνα το αρχείο, να το αποδεικτικό, έχει παραλάβει ο κύριος τάδε την τάδε ώρα. Άρα ψάξε κάπου αλλού είναι ο φάκελος που δεν πήγε. Αυτή τη δουλειά έκανα. Δύο – τρεις ώρες να τα βάλω στη σειρά, τέσσερις και μετά δυο – τρεις ώρες να ψάχνω να βρίσκω τα λάθη. Το τι λάθη κάνανε... Εκεί έχασα κάθε ιδέα για τον ιδιωτικό τομέα που ήταν τότε αυτά. Λέω αυτός είναι ο ιδιωτικός τομέας; Εντάξει, εγώ είχα προσχωρήσει προς τα Αριστερά και είχα πιο πολλές συμπάθειες για το Δημόσιο αλλά κάπου υπήρχε ο μύθος ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι αποτελεσματικός και δουλεύει και ότι ο δημόσιος δεν δουλεύει. Μα αυτές τις βλακειές ποιος τις έκανε;

Να σου πω, αν θες, μια ιστορία.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Πείτε μου.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Όπως είπα, αυτός που παραλάβανε έπρεπε να υπογράψει. Λοιπόν, το δίνουν σε έναν που είχε γραμμένη λάθος διεύθυνση επάνω στον φάκελο και πάει εκεί και ήταν ένα ερείπιο γκρεμισμένο. Οπότε ο κύριερ ρίχνει τον φάκελο στο ερείπιο και σηκώνεται και φεύγει. Μετά παίρναν τηλέφωνο «Πού είναι το χαρτί; Δεν το παραλάβαμε». Και είχε κάποια χαρτιά, ξέρω εγώ, τι έγγραφα, τι έψαχναν. Μα, να τους λέει ο διακινητής, αυτός που έστελνε τους κύριερ δηλαδή, μα να, του λέει, παρέλαβε ο κύριος τάδε, την τάδε ημέρα. «Όχι, δεν παραλάβαμε εμείς». Και τελικά τον στριμώξανε αυτόν και μετά από καμιά εικοσαριά μέρες τους το είπε, ότι: ξέρετε, ήταν ερείπιο και το πέταξα και έφυγα. «Τον πούστη, απόλυσέ τον, φερ' τον μέσα εδώ», να λέει ο διακινητής, ο διευθυντής ας πούμε. «Τι τον θέλει εδώ; Με έκανε ρεζίλι», και να του λέει ... «Έλα, μωρέ, κουράζονται τα παιδιά». Και λέει «Δεν πειράζει...».

Αυτός δε ήταν ο προσωπικός φρουρός ενός πολιτικού προσώπου. Αυτόν είχε δηλαδή σαν προσωπική φρουρά. Είχε μείνει ομηρικό δηλαδή, η μαλακία του. Αφού τον λέγανε ο στρατηγός, πού είναι ο στρατηγός; Στείλει τον στρατηγό, του λέγαμε και εμείς. Γιατί ήταν ανιψιός ενός στρατηγού αυτός και του είχε μείνει το όνομα. Μέσα στην εταιρεία λέγαμε «Ποιος θα πάει εκεί;», «Ε, βάλε τον στρατηγό να πάει».

Μετά ήταν και άλλες δουλειές γιατί κάτι έπρεπε να κάνω για να ζήσω. Κατάλαβες;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και μετά βγήκατε στη σύνταξη;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Κοίταξε, κατ' αρχάς να σου πω ότι προσπάθησα να ξαναπάω στο επάγγελμα στο '94 – '95, γιατί όταν πήγα στην εταιρεία κύριερ πήγα κυρίως γιατί είχαν μηδενιστεί οι δουλειές. Το '89 - '90 σχεδόν είχαν μηδενιστεί και είχαμε φτάσει να δουλεύουμε τρεις – τέσσερις ημέρες μέσα στην εβδομάδα και τρεις – τέσσερις ημέρες να καθόμαστε. Αλλά πληρωνόμαστε μόνο για τις τέσσερις που δουλεύαμε. Και από γνωστό, από τον τότε προσωπάρχη, πήγα.

Μετά το '94-'95 που ξαναοίξαν οι δουλειές για το κτηματολόγιο ρώτησα δεξιά – αριστερά αλλά όλοι ζητάγανε κομπιούτερ που εγώ τότε μόνο να το ανοίγω και να το κλείνω ήξερα. Όχι μόνο να γράφεις σε κομπιούτερ. Έπρεπε να ξέρεις τα ειδικά προγράμματα τα τοπογραφικά. Ήταν ένα βιβλίο τέτοιο. Λέω πού να τα μάθω; Δηλαδή εγώ έπρεπε να πάω, να κάνω ένα σεμινάριο δυο – τρεις μήνες να μάθω κομπιούτερ και άλλους δυο – τρεις μήνες να μάθω...

Και λέω αφού τώρα είχα μάθει, και εν τω μεταξύ είχα αρχίσει και έβγαινα με το μηχανάκι έξω, γιατί με είχανε διώξει από την εταιρεία, τέλος πάντων, μην σου λέω τώρα ιστορίες άσχετες. Και μου άρεσε πολύ γιατί πήγαινα κάθε μέρα τη βόλτα μου, δηλαδή τέτοια εποχή, άνοιξη, βόλτα κάθε μέρα. Είχα βρει και κάτι καφετέριες και μια που πήγαινα θα πάω στην τάδε καφετέρια να πιώ καφέ. Αυτός κάνει καλή τυρόπιτα. Αυτός κάνει...

Και μετά είχα βρει δουλειά σε ένα γραφείο για το οποίο πήγαινα εφημερίδες σε σπίτια συνδρομητών, νύχτα όμως. Δηλαδή 2:00 η ώρα, 3:00 η ώρα πήγαινα και έπινα δουλειά. 7:00 η ώρα έπρεπε να έχεις κάνει όλο σου το δρομολόγιο. Αυτό τον χειμώνα ζοριζόσουνα λιγάκι αλλά από τέτοια εποχή και όλο μέχρι τον Δεκέμβριο ήταν αυτό. Τα 2/3 από τα φανάρια δεν λειτουργούσαν, κίνηση σχεδόν καθόλου. Είχα μάθει και κάτι νυχτερινούς που μένανε όλη νύχτα ανοιχτοί. Τι δρομολόγια θα κάνω σήμερα; Ξέρω εγώ, Πετράλωνα σήμερα. Εντάξει, εκεί θα πάω να πιω καφέ στον τάδε, να πιω τσάι.

Και τον χειμώνα θυμάμαι ότι πήγαινα στο παλιό αεροδρόμιο στο Ελληνικό, πήγαινα και έπινα τσάι γιατί έκανα το μισό δρομολόγιο και είχαν παγώσει τα χέρια μου, ιδίως τα χέρια και τα πόδια πιο πολύ αλλά τα χέρια κυρίως και πήγαινα εκεί. Πήγαινα στο αεροδρόμιο, έπινα ένα τσάι, ζέσταινα τα χέρια μου και έκανα και το άλλο μισό δρομολόγιο και μετά στις 6:30 που τελείωνα πήγαινα και κοιμόμουν. Αλλά εγώ ήμουν βολικός με τον ύπνο πάντα.

Ήταν η πιο ωραία δουλειά. Μετά αρρώστησα όμως και δεν μπορούσα πια. Το 2007 ήταν που έπαθα εγκεφαλικό και δεν μπορούσα να δουλέψω. Πήρα αναπηρική σύνταξη και από τότε δεν ξαναδούλεψα γιατί δεν μπορούσα πια. Δεν ήμουν ανάπηρος – μαϊμού δηλαδή που λένε.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Λοιπόν, και μία τελευταία ενότητα ερωτήσεων είναι σε σχέση με τις μνήμες σας. Πώς τις διαχειρίζεστε σε κάθε επέτειο του Πολυτεχνείου; Δηλαδή πώς νιώθετε κάθε επέτειο;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Τώρα πια τίποτα. Πιο παλιά, όλη τη δεκαετία του '80 ήμουν συγκινημένος και το '90 τη μισή. Τώρα πια, μετά από τόσα χρόνια, τώρα πια έχω μία πιο κριτική άποψη για τα γεγονότα. Και μάλιστα τελευταία ερώτηση που έχει στο ερωτηματολόγιο που λέει αν πιστεύετε αν θα ξαναγίνουν, έχω καταλήξει ότι αποκλείεται, ούτε με σφαίρες δεν ξαναγίνονται τέτοια πράγματα.

Και έχω καταλήξει με την ωριμότητα 50 χρόνων ότι αυτά που κάναμε σαν νέοι πολύ δίκαια μεν, πολύ σωστά αλλά ήταν κακής ποιότητας. Δηλαδή θα έπρεπε η Ελλάδα να έχει φύγει από τις Χούντες κ.λπ. με έναν άλλον τρόπο. Δεν ήταν καλής ποιότητας αυτός ο τρόπος. Και πιστεύω ότι τα προβλήματα που έχουμε μπροστά και η νεολαία που έρχεται πρέπει να τα λύσει με έναν άλλο τρόπο και όχι με αυτόν τον τρόπο που ήταν άσχημος και για τότε. Να σε κυνηγάνε, να παίζεις μπουνιές. Έπρεπε να έχει βρεθεί κάτι πιο δημιουργικό, αν με ρωτάς.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τι θα προτείνατε;

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Για τότε;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Και για τώρα.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Για τώρα; Κοίταξε, επειδή εγώ ήμουν άνθρωπος της γνώσης πάντα, πιο πολύ η γνώση. Εκεί νομίζω ότι πάσχει. Δηλαδή πάνε τώρα με του Λένιν που είναι εκατό χρόνια ή, ξέρω εγώ... Αυτοί έχουν βρει τον Στάλιν. Καλά, ο Στάλιν, τέλος πάντων. Δεν τον έχω σε υπόληψη εγώ. Ποτέ δεν τον είχα. Είναι δυνατόν να δώσεις σε έναν σύγχρονο νέο άνθρωπο να απαντήσει για το τι θα κάνει και τι δεν θα κάνει με αυτά που είπε ο Λένιν πριν εκατό χρόνια;

Αφού ήταν παλιές ήδη τις αρχές της δεκαετίας του '70 για ένα νέο άνθρωπο. Η γενιά του Φλωράκη, οι πριν από εμάς δηλαδή, εντάξει. Ή της Αντίστασης που λέμε. Για αυτούς τους ανθρώπους ήταν μία λύση. Για εμάς δεν ήταν. Δηλαδή πιστεύω ότι όλα αυτά που κάνανε, δικαιωμένα και αυτά, αλλά ήταν άσχημης ποιότητας και ας δώσανε λύση στα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας.

Γιατί και η Χούντα έπεσε και το εμφυλιοπολεμικό κλίμα τερματίστηκε και μπήκαμε σε πιο δημοκρατικές... Και με τον θεσμό της βασιλείας ξεμπερδέψαμε. Όλα αυτά είναι θετικά και τα είχε πραγματικά μεγάλη ανάγκη η ελληνική κοινωνία τότε, ειδικά οι νέοι άνθρωποι οι τότε. Αλλά πιστεύω ότι δεν ήταν καλή μέθοδος, ασχέτως ότι λειτούργησε. Είμαστε και λίγο τυχεροί που λειτούργησε.

Και πιστεύω για μία ευρωπαϊκή χώρα αυτά τα πράγματα δεν ήταν και τότε. Δηλαδή και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν τα κάνανε. Αυτά είναι του 19^{ου} αιώνα μέθοδοι πιστεύω. Δεν ξέρω. Δηλαδή τα προβλήματα λύνονται με πολιτικές μεθόδους, με αυτά και όχι με το να βγαίνεις στον δρόμο να πετάς, ξέρω εγώ, δακρυγόνα, να σε δέρνει η αστυνομία, να την δέρνεις εσύ, να δερνόμαστε μεταξύ μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Απλά και η ιστορία έχει δείξει ότι εν τέλει η ανατροπή μόνο με αυτόν τον τρόπο γίνεται. Δηλαδή είναι ελάχιστα ή...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Εννοείς με το να βγαίνεις στους δρόμους;

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, με τον επαναστατικό...

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Τώρα μην πιάνουμε θεωρητικές συζητήσεις γιατί... Κοίταξε, εγώ επειδή έχω διαβάσει πέντε πράγματα, γιατί όλοι διαβάζανε τότε και αποκτήσανε κάποιες γνώσεις, περνώντας και τα χρόνια άλλο η επανάσταση, άλλο να παίζεις ξύλο με τον απέναντι, με τον αστυνομικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ναι, σίγουρα.

Κος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ:

Αυτό είναι που προσπαθώ να σου πω, δηλαδή ό,τι η πείρα πενήντα χρόνων μου έχει δείξει. Και ότι και αυτές οι μέθοδοι δούλεψαν τότε αλλά ήταν κακής ποιότητας και για τότε. Αλλά δούλεψαν. Εντάξει, αφού δούλεψαν, δούλεψαν. Και η ελληνική κοινωνία βολεύτηκε; Βεβαίως.

Γιατί η Χούντα ήταν μία βλακεία και μισή. Το μετεμφυλιακοπολεμικό καθεστώς ήταν μία βλακεία και μισή. Ο βασιλιάς που τον είχαμε 150 χρόνια, άλλο να έχεις τον βασιλιά και τους βασιλόφρονες. Η θρησκεία. Γιατί μας κυνηγούσαν οι... «Το ξύλο βγήκε από τον Παράδεισο», που λέμε.

Όλα αυτά ήταν, ας πούμε, στο οπλοστάσιο ιδεών της εποχής εκείνης, ότι το παιδί πρέπει να το δέρνεις για να γίνει άνθρωπος μας λέγανε. «Σε δέρνω για να γίνεις άνθρωπος». Αν είναι δυνατόν δηλαδή. Κι όμως, υπήρχαν άνθρωποι που τα πιστεύανε. Και σου είπα για έναν καθηγητή που μας έκανε γαλλικά που έλεγε «εγώ πιστεύω στο ξύλο γιατί και εγώ με το ξύλο έγινα άνθρωπος». Δηλαδή υπήρχαν άνθρωποι μορφωμένοι και ανώτερου κάπως επιπέδου που τα πιστεύανε τότε.

Και πραγματικά εμείς που το βάλαμε ότι αυτά τα πράγματα τέρμα, πρέπει να σταματήσουν, πραγματικά προσφέραμε υπηρεσία στην ελληνική κοινωνία πιστεύω και σταματήσανε, ότι την βοηθήσαμε την ελληνική κοινωνία να ξεγεννήσει, ας το πούμε έτσι. Γιατί και τη δεκαετία του '60 υπήρχανε, και του '50 και του '30 να πας να βρεις ανθρώπους που το πιστεύανε.

Σε αυτό βοηθήθηκα ίσως επειδή ο πατέρας μου ήταν δάσκαλος και δεν το ήθελε το ξύλο. Η μητέρα μου μας έδινε καμιά σφαλιάρα πού και πού, πολύ σπάνια και αυτή. Ο πατέρας μου ποτέ. Και πιστεύω ότι, και θεωρητικά το πιστεύω αυτό. Δηλαδή είχε κάνει βέβαια και σεμινάρια διάφορα που κάνανε οι δασκάλοι τότε, ότι πρέπει η μετάβαση της γνώσης να γίνεται με έναν άλλο τρόπο και όχι με το ξύλο. Εμάς με τη βέργα στο χέρι. Μας βάζανε τη βέργα στο χέρι και μας βάζανε τιμωρία στον τοίχο. Και μάλιστα αν είχες κάνει καμιά ζημιά, όρθιος και με το πρόσωπο στον τοίχο.

Έπειτα, αυτά που γινόντουσαν, η διαπόμπευση, ότι αυτός είναι κακός μαθητής ή, πώς τους λέγανε, «Τεντιμπόης». Ήταν πολλοί άνθρωποι και μορφωμένοι ακόμα και άνθρωποι κάποιου επιπέδου ότι έτσι πρέπει να είναι γιατί έτσι θα γίνει άνθρωπος ο άλλος. Όλες αυτές οι βλακείες. Και όλα αυτά τα τελειώσαμε εμείς. Και αυτό ακριβώς πιστεύω ότι είναι η προσφορά που κάναμε προς την ελληνική κοινωνία και κοπήκαν με το μαχαίρι αυτά. Μετά το '75 δηλαδή κοπήκαν με το μαχαίρι.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σας ευχαριστώ πολύ.
